N°. 228. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van 1 tot 5 regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

VRIJDAG 17 FEBRUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . .
Voor de overige steden des Rijks . . . . .

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

Het Verslag over de verrigtingen aangaande het Armbestuur, over 1851.

VII.

Gast- of Ziekenhuizen.

»In 1851 was het getal dezer gestichten 2 meer dan in 1850.»

»De opgaven betreffen 4 gestichten meer dan die over 1850. »Desniettemin en hoewel het getal verpleegden in de gestichten »voor krankzinnigen gestadig toeneemt, zijn er in 1851 in het »geheel 897 personen minder verpleegd dan in 1850, hetgeen »doet vermoeden dat de gezondheids-toestand onder de behoef»tigen over het algemeen nog iets gunstiger was dan in 1850. »Wel bedroeg het getal der verpleegdagen 46,221 meer, doch »dit is hoofdzakelijk het gevolg van de toeneming van het getal »verpleegde krankzinnigen in 1851 met 135 lijders, die, in den »regel, veel langer dan gewone zieken in de gestichten verblij»ven, en dus het getal verpleegdagen zeer verhoogen. De meer»dere uitgaven voor onderhoud van gebouwen enz., ten beloope »van ƒ 67,605.93, zijn veroorzaakt door de tot stand gebragte »buitengewone verbeteringen aan het geneeskundig gesticht voor »krankzinnigen te 's Hertogenbosch en het Binnen-Gasthuis te »Amsterdam, de verbouwing van het ziekengasthuis te Gorin»chem, en het voortzetten der genoegzaam geheele vernieuwing »der geneeskundige gestichten voor krankzinnigen te 's Gravenhage, »Dordrecht en Delft.»

»De meerdere uitgaven voor onderhoud en voeding, ten be»loope van ƒ 20,774.53 en voor bezoldiging of toelagen aan »geneeskundigen ad ƒ 5,353.65, zijn grootendeels het gevolg van »het grooter getal verpleegdagen, van meer juiste opgaven en »het meerder getal gestichten voor welke opgaven zijn ont»vangen.»

»De mindere uitgaaf voor geneesmiddelen ad ƒ 4,527.99½ »vloeit daarentegen voort uit het kleiner getal verpleegden, in »verband met de omstandigheid, dat de krankzinnigen, die, zoo »als reeds is opgemerkt, het getal verpleegdagen deden toene»men, in den regel minder geneesmiddelen gebruiken dan andere »zieken.»

»De inkomsten van bezittingen en regten beliepen ƒ 33,571.89½ »meer dan in 1850.»

»Het meerder beloop der subsidiën van de gemeenten en van »de provinciën, te zamen ad ƒ 53,118.24½, is grootendeels het »gevolg van hetgeen uit gemeente- en provinciale fondsen is »bijgedragen in de aanzienlijke verbetering en verbouwing van »onderscheiden gestichten.»

»Voorts moet bij de beoordeeling der cijfers worden in het »oog gehouden, dat daarin, zoo als bij de algemeene beschou»wingen betreffende alle instellingen van weldadigheid reeds is »opgemerkt, belangrijke uitgaven en ontvangsten voorkomen, »gedaan ter zake der verpleging en verzorging van niet-behoef»tigen, hetgeen vooral het geval is met opzigt tot de gestichten »voor krankzinnigen.»

»Tot het meerder bedrag der terug ontvangen kosten van »verpleging ad ƒ 17,327.75 heeft bijgedragen, dat bij enkele »gestichten dit onderwerp vroeger verkeerdelijk was gebragt »onder inkomsten van bezittingen en de toeneming van het getal »verpleegde krankzinnigen.»

»Het ontwerp van wet tot regeling van het armbestuur bevat »bepalingen over het dragen der kosten van verpleging van be»hoeftige krankzinnigen.»

Wij treffen hier wederom onder ééne afdeeling instellingen aan, welke in aard en strekking zeer verschillen, waarop dan ook telkens in het verslag wordt gewezen. Een voornaam verschil bestaat reeds daarin, dat de opgaven betrekking hebben tot ziekenhuizen en krankzinnigen-gestichten; maar ook een ander verschil, dat zij niet uitsluitend betrekking hebben tot verpleging van behoeftigen, daar uit de verschillende rangen en standen in de maatschappij personen in deze instellingen worden opgenomen. Eene niet minder belangrijke afwijking van den gewonen toestand dezer instellingen vloeit voort uit de gestadige verbetering der gebouwen, 't zij tot verpleging van zieken, 't zij tot opneming van krankzinnigen, waardoor aanzienlijke sommen worden besteed, die geenszins als kosten van gewoon jaarlijksch onderhoud kunnen worden aangemerkt.

Zoo het hoofddoel der opgaven van gast- of ziekenhuizen mogt gelegen zijn in de kennis van hetgeen tot de geneeskundige dienst voor de armen wordt besteed: wij hebben reeds opgemerkt, dat aan de volledigheid dier kennis veel zal ontbreken, zoolang men verstoken blijft van de opgaven, die betrekking hebben tot de geneeskundige hulp, welke aan de huizen der ingezetenen wordt verstrekt. De ondervinding leert toch, hoezeer vooroordeelen onder de mindere standen heerschen ten aanzien der verpleging in een ziekenhuis, en welke moeijelijkheden [illegible] zijn, om voor gewone bedeelden de opneming en geneeskundige behandeling in eene openbare inrigting verpligtend te maken. — Uit een en ander oogpunt dit verslag beschouwende, aarzelen wij niet daaraan, in verband tot de kennis van den toestand der armoede, weinig waarde te hechten.

Wij schromen niet, een stap verder te gaan. De kostelooze verpleging in een zieken- of krankzinnigengesticht is niet altijd een ontwijfelbaar bewijs van armoede. Verschillende omstandigheden loopen menigmaal te zamen, om langs dien weg in eene behoefte van buitengewonen aard te gemoet te komen; terwijl, wanneer de aanleiding niet bestond, de belanghebbende welligt nimmer onder het bereik der liefdadigheid zou gekomen zijn. — Wij hellen zeer over tot het gevoelen, dat de verpleging van zieken en krankzinnigen in een allernaauwst verband staat met het algemeen belang. De zorg voor de openbare gezondheid, rust, veiligheid en orde, vordert de medewerking van het openbaar gezag. Opneming van zieken tot voorkoming van voortplanting der ziekte of kwaal, afzondering van krankzinnigen tot beveiliging van het algemeen, mag niet afhankelijk zijn van de meerdere of mindere gegoedheid van den patiënt, of van den ruimeren of meer bekrompen toestand der armenkassen. Onafscheidelijk is daaraan voor den Staat de verpligting verbonden, om de kosten te dragen, 't zij zulks [illegible] den Staat, het gewest of de gemeente. Die verpleging van staatswege zou niet beletten, dat meergegoeden voor eigen rekening eene meer kostbare behandeling verkozen, gelijk reeds de verdeeling in klassen, nu eene verschillende verpleging daarstelt.

In overeenstemming met dat gevoelen, wordt bij het nieuwe ontwerp van wet voorgesteld, om de kosten van het overbrengen en verplegen in gestichten voor krankzinnigen te brengen ten laste der fondsen van de burgerlijke gemeenten, niet uit het beginsel van staatsarmenzorg, maar »als een onmiddellijk uitvloeisel van »de zorg voor eene goede politie» (art. 26). Meer doelmatig zouden wij het achten, als die last op de provincie werd gelegd, om te voorkomen, dat de geldelijke bezwaren invloed maakten op de meerdere of mindere naauwgezetheid der gemeentebesturen, ten aanzien der handhaving van zulk een politie-maatregel; — maar ook op grond van het reeds bestaande voorschrift van art. 107 der provinciale wet. Wij zochten te vergeefs naar eene bepaling, of ook zickteverpleging onder het verleenen van onderstand moet worden begrepen, dewijl zulks bij art. 45 van het bovenbedoelde wetsontwerp niet geacht kan worden beslist te zijn.

Armenscholen.

»In 1851 zijn 5 armenscholen meer opgegeven dan in 1850. »De inlichtingen over 1851 betreffen 10 scholen meer dan die »over 1850. Daaronder zijn er 5 belangrijke te Amsterdam. »Daaraan voornamelijk, en voorts aan de meerdere naauwkeu»righeid van sommige opgaven zijn de verschillen toe te schrij»ven, welke bestaan tusschen de cijfers van 1851 en 1850 en »waarvan de voornaamste zijn meerdere uitgaaf voor de bezoldi»ging van onderwijzers; — meerdere opbrengst van collecten en »giften; — en eene mindere ontvangst van gemeente-subsidie, »gevolg van de ruimere opbrengst der collecten en giften en »van meerdere inkomsten van bezittingen.

Scholen in welke aan kinderen van huiszittende armen, gemeenschappelijk met andere, kosteloos onderwijs is gegeven.

»In 1851 zijn 7 dezer scholen meer opgegeven dan in 1850. »De opgaven voor 1851 betreffen 6 scholen meer dan die »voor 1850.»

»De verschillen, die de daarin voorkomende cijfers, wat de »gemengde scholen aangaat, vergeleken met die voor 1850 op»leveren, zijn niet grooter dan die van zelf voortvloeijen uit het »meerder getal scholen en de gewone afwisselingen [illegible] »komsten van een zoo groot getal [illegible]

Bijzondere scholen voor behoeftigen bestemd en die door gemeente-besturen, genootschappen of particulieren worden bekostigd.

»In 1851 zijn 10 dezer scholen meer opgegeven dan in 1850. »Daarvan betreffen [illegible] de week-, [illegible] de Zondags- en [illegible] »tot de kleine kinder- of bewaarscholen.»

»De opgaven voor 1851 loopen over 29 scholen meer dan die »voor 1850. Daarvan zijn 3 week-, 5 Zondags- en 21 kleine »kinder- of bewaarscholen.»

»De vermindering van het getal leerlingen op de weekscholen, »schijnt grootendeels het gevolg te zijn van meer naauwkeurige »opgaven.»

»De aanmerkelijke vermindering der leerlingen op de Zondags- »en op de kleine kinder- of bewaarscholen, is behalve door het »grooter getal scholen, voornamelijk te weeg gebragt doordien »voor 2 van de eerste en voor 16 van de laatste, beide te »Amsterdam over 1851 opgaven zijn ontvangen, die in 1850 »ontbraken.»

Werkscholen.

»In 1851 is ééne werkschool meer opgegeven dan in 1850. »De opgaven over 1851 loopen over ééne werkschool meer dan »die over 1850.»

»De vergelijking der cijfers voor die beide jaren doet zien dat »de werking dezer nuttige inrigtingen merkbaar heeft toegeno»men. Immers hebben 972 leerlingen meer onderwijs genoten, »en zijn de uitgaven voor aankoop van gereedschappen en werk»stoffen en voor verdiende arbeidsloonen, en zoo ook de ont»vangsten wegens opbrengst van het werk, merkbaar vermeer»derd, terwijl ook de hoogere ontvangst wegens inschrijvingen »of bijdragen van grootere belangstelling getuigt.»

Het is eene onbetwistbare waarheid, dat niets meer en beter de armoede en de verarming tegengaat, dan het volksonderwijs; maar het is te betreuren, dat de ondervinding leert, hoe zeldzaam het genieten van kosteloos onderwijs door de bedeelden naar billijkheid wordt gewaardeerd. Men stelt gewoonlijk voorwaarden, waarop de ondersteuning wordt verleend en daaronder behoort zeker ook de verpligting, om de kinderen ter school te zenden. Het ware, o. i., verkieslijker bij de bedeelden de bewustheid en de overtuiging op te wekken, dat eerst en vooral de onderstand, die toegelegd wordt, in kosteloos onderwijs aan hunne kinderen bestaat, en dat al het overige mindere waarde heeft. Zoo men toch let op de ongunstige verhouding tusschen het getal leerlingen, dat ter school komt, en dat der onderstand genoten hebbende huizittende armen, moet men tot het besluit komen, dat de bestaande schoolinrigtingen nog zeer worden verwaarloosd. Wij hadden in het verslag der Regering eenige mededeeling verwacht der uitkomsten van een bepaald onderzoek naar de oorzaken van het plaatshebbend schoolverzuim, ten einde naar de middelen om te zien, om de kinderen tot een geregeld schoolgaan te verpligten.

De opgave in het verslag en de daarbij behoorende tabellen, betreffende de armenscholen, moeten in verband beschouwd worden tot het armwezen, niet tot den staat van het onderwijs, waarover een afzonderlijk verslag wordt ingediend. Uit dat gewigtig oogpunt heeft de Regering niet bepaald de verkregene opgaven bewerkt en gebruikt, niettegenstaande toch aan haar niet onbekend kon en mogt zijn een belangrijk stuk omtrent het verwaarloozen der scholen door kinderen van behoeftige ouders, medegedeeld door den volksvertegenwoordiger BLAUPOT TEN CATE, in het *Tijdschrift voor het Armwezen*, 2de deel.

Eene andere opmerking betreft de [illegible] op sommige plaatsen niet [illegible] genden zijn daargesteld. [illegible] scheiding niet hebben [illegible] het verslag, geene [illegible] tot de armenzorg [illegible]

[illegible] ARABIAE.

II.

[illegible] gedeelte van zijn vertoog wil de on[illegible] bewijzen, dat »de *voorstelling der feiten* [illegible] den Heer THORBECKE, met een *citaat* uit NIE[illegible] gestaafd, *onjuist is*».

Laat ons zien, hoe de onsterfelijke »A« dat aanlegt. Wat heeft de Heer THORBECKE gezegd?

»Maar ook daargelaten de politieke strekking, moet, volgens denzelfden redenaar, het voorstel worden verworpen »om deszelfs aard.« Het schijnt, nu komen wij tot den inhoud. »Om deszelfs aard.« Welke is die aard? »Het is een lex agraria, en »de strekking der leges agrariae was, het volk te vleijen. Zij »hebben Rome's val veroorzaakt, wij moeten ze weren, om geene »Gracchussen te hebben.« De spreker is daarbij in de zitting van gisteren ondersteund, in dien eigen geest, door den spreker uit de residentie (den heer Groen van Prinsterer.)

»Ik wil mij geenzins van al het voordeel, dat die vergelijking mij geeft, tegen beide sprekers bedienen. Ik wil slechts herinneren — hetgeen de spreker uit Nijmegen (de heer van der Brugghen), beter dan iemand weet — wat de *leges agrariae* waren. De *leges agrariae* hadden betrekking tot het domein, tot den *ager publicus*; die, voor zoo verre hij niet was *geassigneerd* en dus in particulier eigendom overgegaan, *precario* van Staatswege werd verleend. Vandaar, dat het bezit enkel *possessio* heette. In die *possessio* van het domein hadden zich, met vertreding van de oude, van de Licinische wet, met uitsluiting van hen, die van wege bewezene krijgsdienst daarop aanspraak hadden, de oligarchische, regerende familiën ingedrongen, en wat deden nu de Gracchi? Zij vernieuwden die oude Licinische wet; zij kwamen tegen een oud onregt en misbruik, tegen een vuig eigenbelang der aristocratie op. Ik geloof, de geachte spreker uit Nijmegen heeft crediet voor Niebuhr, en de spreker uit de residentie, denk ik, eveneens. Ik ben geen vriend van citaten; ik zal evenwel eene enkele bladzijde van Niebuhr voorlezen, dewijl *zij niet enkel* den weêrstand, dien de wetten van Gracchus hebben ondervonden, karakteriseert. Wat zegt Niebuhr?

» »Tiberius Gracchus waande, dat de aanzienlijksten in de Republiek nimmer alle schaamte zoo zeer zouden afschudden, om *gelijk de laagsten* slechts hunne hebzucht in het oog te houden; en regt, billijkheid en het algemeene welzijn te verachten. Maar niemand kan ontkennen, dat de verbastering, waarbij de overgeërfde inrigting niet kon voortduren, geen plaats zou hebben gehad, dat Rome niet in eenige duizend rijken en eene tallooze menigte van ellendelingen zou zijn verdeeld, wanneer de *lex agrariae* van Licinius ware betracht.« «

Wat zegt hier de Heer THORBECKE, in de eerste plaats? Dat »in die *possessio* van het domein zich de »oligarchische, regerende familiën hadden *ingedrongen*«. De onbekende »A« is het al dadelijk met den Heer T. omtrent dat hoofdpunt eens. »*Het is waar*« — zegt hij — »dat de oligarchische, regerende familiën, de »*optimates*, zich in de possessio van den ager publicus »populi Romani *hadden ingedrongen*«; maar wanneer hij te gelijker tijd als »natuurlijke oorzaak« van dat »*indringen*« opgeeft: »dat die possessio voor de rijken *wel*, voor de armen *niet* toegankelijk was«, dan begaat hij eene schromelijke begrips-verwarring tusschen *oorzaak* en *gevolg*. De oorzaak van het »indringen« was deze: dat, met vertreding van de oude, van de Licinische wet, de rijken door *maatregelen* bewerkten, dat de possessio *wel* voor hen, en voor de armen *niet* toegankelijk *werd gemaakt*.

»A« staaft zijne bewering: d. i. zijne verwarring tusschen oorzaak en gevolg, door een citaat aan PUCHTA ontleend; maar datzelfde citaat bewijst met even zoo vele woorden *onze* stelling, dat de possessio, wel verre van voor de armen niet toegankelijk *te zijn geweest*, door de optimates ontoegankelijk *is gemaakt geworden*. Wat zegt PUCHTA?

»Die Censoren verpachteten die öffentlichen Ländereijen zu vererblichem Recht gegen einen Zehnten, welcher dann wieder Zeitweise um ein Geldfiscum und zwar an die Erbpächter selbst verpachtet würde; diesz geschah ohne Zweifel in bedeutendern Massen, eine Vertheilung in kleinere Parcellen würde dieses Geschäft zu beschwerlich gemacht haben ... Die Aermeren freilich waren *dadurch* von dem unmittelbaren Erwerb einer solchen Possessio *ausgeschlossen*, da sie nicht die Summen aufbringen konnten, mit welchen eine beträchtliche Besitzung anzutreten war.«

Het »indringen« in de possessio door de »oligarchische, regerende familiën« — zoo als »A« beaamt — was dus niet het *gevolg* van, maar werd *voorbereid* door de verpachting der landerijen in zoo groote massa's, dat de arme van zelf werd uitgesloten. PUCHTA mag dat verpachten in het groot blootelijk toeschrijven aan de bezwaren, die aan eene verpachting in het klein schenen te zijn verbonden: daar tegenover staat het gevoelen van anderen, die meenen, dat deze bezwaren niet onoverkomelijk zouden zijn geweest voor allen, die niet, gelijk *de optimates*, door het misbruiken van hun gezag en hun invloed, juist tot de uitsluiting van de armen hebben *willen* komen. Maar wat daarvan ook zij: ook PUCHTA, waarop »A« zich beroept, erkent met NIEBUHR, met THORBECKE, dat de armen *werden* uitgesloten; en nergens zal PUCHTA wel beweerd hebben, dat dit ook het geval met de Licinische wet is geweest.

In de tweede plaats heeft de Heer THORBECKE, op het gezag van NIEBUHR, beweerd, dat de optimates het groote landbezit verkregen hadden »met vertreding van de Licinische wet.« De bovenstaande aanhaling van PUCHTA bewijst het reeds voldoende; maar »A« meent dat beweren wat uitvoeriger te moeten bestrijden. Hij doet het, door te betoogen, dat de *lex licinia* niet was eene *lex agraria*. Door geen enkel *bewijs* wordt dat betoog gestaafd; hij zegt alleen, dat zekere HUSCHKE zegt, dat NIEBUHR dwaalt, en nu zal het ons wel, en met eenigen grond, vrij staan te beweren, dat wij, tegenover NIEBUHR, het gezag van dien zekeren HUSCHKE niet kunnen aannemen, hoeveel eerbied wij ook voor het »merkwaardige« opstel van den onbekenden »A« koesteren. Maar PUCHTA, roept »A« uit, PUCHTA zegt ook, dat de *lex licinia* niet was eene *lex agraria*. Uit de aanhalingen, die »A« ons heeft meêgedeeld, kunnen we dat zoo gaaf niet aannemen, wanneer men namelijk in den *geest* en in de *strekking* der Licinische wet doordringt. Wat zegt PUCHTA? (altijd volgens »A«):

»Terwijl de *lex Licinia de modo agri*, in verband met andere bepalingen der wetgeving van Licinius, ten doel had om de vooral, door den Gallischen oorlog *verarmde massa der plebeiers te hulp te komen*, en de bepaling *de modo agri* IN HET BIJZONDER *om hun de gelegenheid tot het verkrijgen van landeigendom te verschaffen* — kon de beperking van den geoorloofden landeigendom binnen zekere grenzen deze uitwerking voor de plebeiërs hebben.«

Het komt ons voor, dat PUCHTA hier de *lex licinia* juist als eene *lex agraria* heeft gekarakteriseerd, en dat daardoor bewezen is, dat *de verpachting in het groot* van de landerijen slechts is kunnen geschieden met vertreding van die licinische wet, waardoor aan de Plebeiërs de gelegenheid *ontnomen* werd »tot het verkrijgen van landeigendom«.

Niet PUCHTA — want deze is zoo dwaas niet — maar de onbekende »A« doet nu verder wanhopige pogingen, om aan te toonen, dat de *lex licinia* niet betrekking had tot de *possessio agri publici*. Gewis ware de letter der wet zelve daartoe de kortste weg geweest; maar te eenvoudig, naar het schijnt, voor den historiekenner »A«, verdiept hij zich veel liever in twee »waarschijnlijksgronden«, om te komen tot het volgende, verbazende besluit: »Men mag derhalve MET EENIGE »WAARSCHIJNLIJKHEID STELLEN, dat de *Lex Licinia* niets »hoegenaamd omtrent de *possessio agri publici* bepaald »heeft, en dat dus het groote landbezit der optimates, »ten tijde der Gracchi, niet met vertreding der lex »Licinia heeft kunnen verkregen zijn.« *Tegen* het gevoelen van NIEBUHR, *tegen* dat zelfs van PUCHTA, die aan de licinische wet uitsluitend de rigting en den geest toekent eener *lex agraria*, voert dus »A« een krijg, om ten laatste te komen tot eene *hypothese* MET EENIGE WAARSCHIJNLIJKHEID!! Hadden we niet regt, toen wij eischten dat de wetenschap den naam leere kennen van den man, die én NIEBUHR én PUCHTA te gelijk op zoo afdoende wijs, op de regte plaats weet te zetten?

Onbegrijpelijker dan al het bovenstaande is evenwel wat er nu onmiddellijk op volgt. »A« zegt: »Maar al »mogt men die stelling niet toegeven (dus hij zelf kan gelooven, dat zijne stelling voor wederlegging vatbaar is) »*moeijelijk zal het zijn de onjuistheid te loochenen* van »THORBECKE's woorden: *de Gracchi vernieuwden de oude* »*Licinische wet.*« Wij meenen, dat het moeijelijk is, de *juistheid* van die woorden te loochenen.

»De *identiteit* van beide wetten is reeds *a priori* onwaarschijnlijk« — zegt »A«, en door deze uitdrukking is ook dadelijk duidelijk óf de bekrompenheid van begrip, óf de spitsvondigheid van den »merkwaardigen« opstelschrijver »A«. Hij redeneert voort, uitgaande van de stelling, dat THORBECKE zou bedoeld hebben, dat de Gracchi *dezelfde* Licinische wet, woord voor woord, zouden hebben ingevoerd. Wie heeft ooit deze beperkte beteekenis aan het woord »vernieuwen« gehecht? Wanneer iemand zijn huis *vernieuwt*, dan is het wel hetzelfde *huis* dat, gewijzigd naar de mode, veranderd naar de behoefte of naar den smaak des eigenaars te voorschijn komt; maar het is niet hetzelfde *hout*, dezelfde *steen*, dezelfde *verw* van het oude huis, waarmeê het *vernieuwd* wordt. »A« doet alweder een ongelukkig beroep op dien veelgeliefden HUSCHKE, en vergeet dat HUSCHKE hem eene les had gegeven, die »A« in de eerste plaats had behooren te betrachten. Wat zegt HUSCHKE?

»Wie müste ein Staat in seiner Entwickeling stagnirt haben wenn Zwei um *dritthalb jahrhunderte* auseinander liegende Gezetze uber *einem Gegenstand* den Weesen nach *ganz dasselbe* verordnet hätten.«

Juist, HUSCHKE zag in, wat »A« niet inzag, dat het namelijk niet mogelijk zou zijn, om twee of drie honderd jaren later *dezelfde wet* in toepassing te brengen, met voorbijgang van den veranderden toestand en de ommekeer van verhoudingen der standen, of de eischen des tijds. Het is alleen de anti-revolutionnaire partij, die, bij de prediking harer beginselen, den tijd en wat hij heeft meêgebragt, voorbijziet en voortbouwt op grondslagen, die reeds voorlang in de eeuwigheid van het verleden zijn verzwolgen.

Door de uitdrukking: »de Gracchi vernieuwden die oude Licinische wet«, bedoelde de Heer THORBECKE, dat zij vernieuwden hetzelfde *beginsel*, maar gewijzigd naar den geest des tijds. Niemand beter dan »A« zelf heeft dit voor ons betoogd. Hij zegt zeer juist: »De »*leges liciniae* vallen in het heete van den strijd tus»schen Patriciërs en Plebeiërs; de *leges agrariae* der »Gracchi, meer dan twee eeuwen later, waren belang»rijke veldslagen in den strijd tusschen de *optimates* »en de *populares*.« Houdt men dit verschil van den toestand der maatschappij in het oog: ieder zal moeten erkennen, dat de GRACCHI de wet van LICINIUS hebben *vernieuwd*.

Ware daartoe nog één bewijs noodig: het is alweder »A«, die het, voor ons, levert. »De *lex Licinia* had ten »doel« — zegt hij — »om aan het armere gedeelte van »het Plebs grondeigendom te verschaffen, en om in »het algemeen de verarming en de verbastering van »de massa van het Plebs te voorkomen.« En de wet van Gracchus? Zij strekte, »om, door het eenige mid»del, dat hem ten dienste stond, *de arme klasse tot* »*een beteren toestand op te heffen*«. »A« erkent dus zelf, dat beide wetten hetzelfde *beginsel* huldigden: »ophef»fing van de arme klasse tot een beteren toestand«; en dat daartoe, ofschoon gewijzigd naar den geest des tijds, in zoo ruim tijdsverloop als tusschen beide wetten lag, veranderd, *hetzelfde middel* werd gebezigd. Ons komt het, na deze toelichting voor, dat het moeijelijk is, de *juistheid* van THORBECKE's woorden te loochenen: »De Gracchi vernieuwden de licinische wet.«

Wanneer wij tot dus ver gezien hebben, dat de maatregelen der Gracchi slechts de vernieuwing waren van die van LICINIUS, PUCHTA, waarmede men zoo dweept, vertelt ons, dat die maatregelen »volkomen geregtvaar»digd waren,« hetgeen natuurlijker wijs, in zich sluit de erkentenis dat de Gracchi waren opgekomen »tegen een »oud onregt en misbruik, tegen een vuig eigenbelang »der aristocratie.« Hooren wij hem zelven:

»Die Maszregel war *nicht ohne Härte* für die Reichen, deren Grundeigenthum freilich, wie grosz er auch sein mochte, *nicht angetastet ward*, sondern nur ein vom Staat-prekär eingeraumter Besitz, ein Besitz aber, der in Ihren Familiën entweder viele Menschenalter gewesen war, und in den sie zum Theil viel verwendet, oder den sie ohne Rücksicht auf eine mögliche Einziehung durch den Staat *als den Eigenthümer*, wie sie nun bevorstand, kaufs-oder tauchsweise an sich gebracht hatten. Indessen war das Gesetz *immer kein Eingriff im Privatrechte*; der Eingriff in die durch die Länge der zeit *ihnen nur genäherten Privatinteresse war durch die Umstände* VOLKOMMEN GERECHTFERTIGT.«

Gewis is een maatregel »*niet zonder hardheid*« — hetgeen de billijkheid niet uitsluit — wanneer aan oude misbruiken, waarvan *bevoorregten* genot hadden, een einde wordt gemaakt; de bevoorregten klagen dan en schreeuwen dat hun onregt geschiedt, niet gedachtig aan het onregt, dat zij het eerst van allen pleegden maar de Gracchi, die bij uitnemendheid door de heeren anti-revolutionnairen als volksvleijers worden afgeschilderd en als weinig eerbied betoonende voor het regt van eigendom, worden hier door PUCHTA verdedigd tegen de beschuldiging, dat zij den particulieren eigendom ten gunste van het volk zouden hebben verkort, en PUCHTA noemt hunne maatregelen »*volkomen geregtvaardigd*.« De *optimates* ten tijde van de Gracchi, hieven een kreet aan gelijk aan die, welke gehoord is hier te lande bij de poging tot afschaffing der heerlijke regten, en die gehoord zal worden, zoo dikwerf men zal beletten, dat oude en jonge aristocratie of geld-adel zich »indringen« in de plaats van het *plebs*, van den burgerstand en de arme volksklasse.

Na dit betoog rigten wij, met gerustheid, de vraag tot den onbekende »A«: »of de *voorstelling der feiten* door den Heer THORBECKE zoo onjuist is geweest?«

Thans komen wij tot het betoog, »over het *uitstekend* »*gunstige daglicht*, waarin de *leges agrariae* en de »volksleiders, die ze voordroegen, door Mr. THORBECKE »gesteld zijn.«

Buitenland.

ENGELAND.

Lord John Russell heeft Maandag ll. in het Lagerhuis verlof gevraagd, om de wet in te dienen, houdende wijziging in de wetten ten aanzien van de parlementaire vertegenwoordiging in Engeland en Wales. De Minister wil met de nieuwe wet zes en zestig kiescollegiën opheffen en 63 in de plaats stellen. Zij strekt tot opheffing van 19 collegien, die 29 leden verkiezen, maar die geen 5000 zielen tellen. Ook aan andere steden, die 33 vertegenwoordigers tellen, maar uit geen 10,000 zielen bestaan zullen de collegien worden ontnomen. Daardoor ontstaat de opheffing van 62 collegiën. Daarentegen tracht de Minister eene betere verdeeling der stemmenden tot stand te brengen, door aan iedere stad en graafschap, meer dan 100,000 zielen tellende, afgevaardigden meer te geven. Daardoor verkrijgt men eene vermeerdering van 48 leden. Bovendien kent hij afgevaardigden meer toe aan 9 steden; 2 bij eene nieuwe verdeeling van Londen en 1 aan de Hoogeschool. Volgens het ontwerp zal kiezer zijn, elk man genietende 100 pond inkomen, 10 pond jaarlijksche rente in openbare fondsen, betalende 40 shillings directe belastingen of hebbende sedert ten minste drie jaren 50 pond in de spaarkas. Voor de vertegenwoordiging der graafschappen zal kiezer zijn, elk huurder die een huis bewoont, waarvan de huurwaarde 5 pond bedraagt. In de burgten zal de huurwaarde 6 in plaats van 10 pond moeten zijn, maar 2 jaren inwoning daaraan verbonden wezen. Eindelijk zullen de leden van ...

lement, die ministriële betrekkingen [illegible], aan geene herkiezing onderworpen zijn. [illegible] der wet zullen op Schotland en Ierland [illegible] toepassing worden gemaakt. Het gevraagde verlof [illegible] van het ontwerp van wet is zonder tegenstand verleend. De tweede lezing daarvan is op 13 Maart [illegible] bepaald.

De *Morning Chronicle* deelt [illegible] dat men Zaturdag jl. te Londen proeven heeft genomen, met eene nieuwe soort kogels, welke in de kracht der vuurwapens eene even groote omkeering zullen te weeg brengen als de ontdekking van het kruid in het krijgsstelsel heeft veroorzaakt. De voordeelen van die nieuwe kogels zijn door eene militaire commissie, door de Belgische Regering benoemd, onderzocht en bevestigd. Het verslag dier commissie luidt zeer gunstig; het houdt in, dat het aanwenden van dit middel de kracht van een leger kan verdubbelen. Die kogels bevatten slechts de helft van het kruid dat voor de gewone kogels wordt gevorderd. Zij reiken vier malen verder. De krijgsman te velde zou gemakkelijk zelf zijne patronen kunnen vervaardigen. Sedert de Belgische commissie haar verslag heeft ingeleverd, heeft de Britsche Regering zich deze zaak aangetrokken, en aan het hoofd van de artillerie de taak opgedragen, om deze uitvinding van den heer Charrin te onderzoeken.

— In een onderhoud tusschen een aantal leden der conservatieve partij in het Lagerhuis met den heer d'Israëli moet besloten zijn, dat die partij het Ministerie geen stelselmatigen wederstand biedet, maar alleen een naauwlettend oog op zijne handelingen houden zal. Lord Derby en zijne vrienden zullen in het Hoogerhuis hetzelfde stelsel volgen.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* kondigt thans officieel aan, dat de schout-bij-nacht Febvrier-Despointe den 24sten September jl. Nieuw Caledonië in naam van Frankrijk in bezit heeft genomen. Het regeringsblad voegt er bij, dat het de bedoeling van de regering is, om daar ter plaatse inrigtingen voor gevangenen te vestigen.

BELGIE.

Bij Kon. besluit van 7 dezer, is eene zilveren medaille toegekend aan den kapitein C. C. Hansen, bevelhebber van de brik *Borneo*, tot de haven van Rotterdam behoorende, en zulks uit erkentelijkheid voor den ijver en de belangloosheid, door dien kapitein aan den dag gelegd, bij het redden van het scheepsvolk van het Belgische vaartuig *Clémence*, kapt. Niwteman, op het oogenblik dat dit schip in zinkenden staat verkeerde.

— De officier van gezondheid der 1ste kl. in Nederlandsche dienst, die door zijne Regering gezonden is, om in Belgie in de militaire hospitalen de behandeling van sommige ziekten te volgen, is de heer Baum.

ZWEDEN EN NOORWEGEN.

De Wetgevend Vergadering heeft den 3den dezer met 103 tegen 54 stemmen het voorstel der Regering, om de staatsbegrooting voor den tijd van 10 jaren vast te stellen, verworpen.

TURKIJE.

Het oogenblik nadert al meer en meer, dat de gebeurtenissen zullen spreken en dat men weinig tijd en gelegenheid hebben zal, om daarover in vele beschouwingen te treden. Sedert de laatste dagen is de stand van zaken nopens het Oostersche vraagstuk aanmerkelijk verslimmerd, of, om duidelijker te spreken, het publiek werd geheel met het ernstig aanzien van die geschillen ingewijd.

De *Moniteur Universel* heeft gisteren, gelijk gemeld is, het eigenhandig schrijven medegedeeld, dat den 29sten Jan. jl. door den Keizer der Franschen aan Keizer Nicolaas is geschreven. Ieder zal uit dien brief hebben opgemerkt, dat daarbij eene nieuwe poging tot verzoening wordt aangewend; maar dat de inhoud, de taal die gevoerd wordt, duidelijk, zeer krachtig en vastberaden is, en dat die brief in geen opzigt afwijkt, van hetgeen de vroeger openbaar gemaakte staatsstukken inhielden. In dat gewigtig schrijven des Keizers wordt, ja, aan Rusland toegestaan, om regtstreeks met de Porte te onderhandelen, doch die inwilliging gaat vergezeld van voorwaarden, die haar, naar wij gelooven, bij voorraad als niet gedaan kunnen doen [illegible]. Immers, eene van die voorwaarden bestaat hierin, dat de Russische troepen onverwijld de vorstendommen zouden verlaten en wel op hetzelfde oogenblik, dat de vereenigde vloot uit de Zwarte zee zou terugkeeren; de tweede is deze, dat de schikking, waarover Rusland en de Porte regtstreeks zouden handelen, onderworpen zou worden aan de conferentie der vier mogendheden. Zoo men nu slechts een weinig op de hoogte is van den geest van keizer Nicolaas, dan moet men inzien, dat er weinig hoop bestaat, dat het schrijven van keizer Napoleon eene goede uitkomst zal opleveren. De openbaarmaking van den brief in den *Moniteur*, toonde reeds voldoende aan, dat de Fransche regering zelve weinig op dien goeden uitslag rekende. Maar men voegt er bij, dat die openbaarmaking het gevolg is van de ontvangst van depêches, die reeds doen voorzien, dat de laatste stap van Keizer Napoleon bij den Keizer aller Russen geen goed gevolg hebben zal. *La Patrie* wilde zelfs weten, dat het antwoord van den Czaar reeds te Parijs zou ontvangen zijn, doch dit wordt door den *Moniteur* stellig tegengesproken. Het officiële blad voegt er bij, dat het antwoord van keizer Nicolaas, eerst binnen weinige dagen wordt te gemoet gezien.

Alle hoop op het behoud van den vrede schijnt evenwel nog niet geheel verdwenen te zijn. In de zitting van het Hoogerhuis van Dingsdag nacht heeft, blijkens een telegrafisch berigt, lord Clarendon verklaard, dat de oorlog op handen was, en dat men in den oorlogstoestand geraakte. Lord Aberdeen daarentegen heeft op nieuw zijne hoop te kennen gegeven, dat het behoud van den vrede nog niet tot de onmogelijkheden behoorde. Die eenigzins tegenstrijdige verklaringen bevestigen hetgeen gisteren gemeld is, nopens eene waarschijnlijke, gedeeltelijke wijziging van het Engelsch ministerie. Men houdt de aftreding van lord Aberdeen dan ook voor onvermijdelijk. De Engelsche dagbladen zijn als het ware gevuld met berigten omtrent de krijgstoerustingen. Zij bevatten de namen der schepen, die de verschillende eskaders zullen uitmaken; het getal stukken geschut, dat die vaartuigen zullen voeren. Zij houden opgaven in van de manschappen die te land of ter zee aan den krijg zullen deelnemen. De mogelijkheid van eene vredelievende schikking wordt zelfs zijdelings niet meer ondersteld. Het schijnt, dat men thans niet meer moet zeggen, dat Engeland den oorlog aanneemt maar veeleer dat het dien wil. Ook in Frankrijk worden de krijgstoerustingen met grooten ijver voortgezet. Men zegt, dat de inscheping van het eerste gedeelte van het expeditionnaire legercorps den 18den dezer zal plaats hebben. Hoezeer die dagteekening nog niet stellig is, kan er over het zenden van die legermagt, geen twijfel meer bestaan; het hangt nu slechts af van de materiële middelen van vervoer. Men meldt dat het kamp der Europesche krijgsbenden nabij Adrianopel zal worden gevestigd en dat het uit omstreeks 80,000 man zal bestaan, waarvan 20,000 engelsche.

Al deze oorlogzuchtige berigten worden bevestigd door een belangrijk artikel in de *Preuss. C.*, waarin wordt gezegd, dat de hoop op behoud van den vrede verdwijnt en dat de pogingen tot bijlegging der geschillen tusschen Rusland en Turkije vruchteloos zijn gebleven. Geruchten van een anderen aard zijn slechts geschikt, om de publieke opinie op het dwaalspoor te brengen en het te misleiden nopens het ernstige van den tegenwoordigen stand van zaken. De Weener conferentie was niet gemagtigd, om van de Porte nieuwe concessien te eischen, en is ook, na het ontvangen van het antwoord van Rusland, weinig geneigd om coërcitive maatregelen tegen haar te nemen. Er blijft thans niets anders over, dan aan de gebeurtenissen haren loop te laten; zoolang deze geen nieuwen grondslag hebben gegeven, bestaat er geene aanleiding om de onderhandelingen met Rusland te hervatten, die thans toch als wanhopig zijn te beschouwen. Het blad eindigt met te verklaren, dat de geruchten valsch zijn, als zouden de Duitsche mogendheden nieuwe voorstellen tot schikking gedaan hebben.

— De Patrie heeft brieven uit Konstantinopel van 31 Januarij jl. ontvangen, meldende dat het Turksche convooi dien dag bij heerlijk weder, onder begeleiding van de stoomschepen der vereenigde vloot, onder zeil was gegaan. De schepen der verbonden mogendheden waren in die afdeelingen gesplitst, die achtervolgens de Zwarte Zee doorkliefden. De zeilschepen lagen te Beijkos ten anker; op die wijs werd aan de Russischen oorlogschepen het bevaren van die zee geheel belet. — Het berigt nopens eenen opstand der Grieken in de provincie Arta wordt in twijfel getrokken, of, voor het minst, overdreven genoemd.

— De verklaringen van lord Clarendon in het Hoogerhuis (zie hierboven) zijn geschied ten gevolge van een voorstel van den markies de Clanricarde, die de overlegging van een grooter getal stukken betrekkelijk de zaken van het oosten verlangde. Lord Clarendon heeft zich beijverd aan dat verlangen te voldoen. Hij heeft al de staatsstukken betrekkelijk de onzijdigheid van Zweden en Denemarken overgelegd. Lord John Russell heeft in het lagerhuis eenige inlichtingen gegeven, nopens een vermeend geschil, dat tusschen Lord Stratford en den admiraal Dundas (waarschijnlijk over het verblijf der vloot in de Zwarte zee) zou ontstaan zijn. Lord Russell heeft bij die gelegenheid verklaard dat de zending van den graaf Orloff te Weenen voor zooverre zij strekte, om Oostenrijk van de vereeniging met de Westersche mogendheden af te scheiden geheel is mislukt.

— Bijzondere te Triest ontvangen brieven uit Sebastopel, melden het stranden van een Engelsch schip, waarvan de Russen zich daarna hebben meester gemaakt, omdat zich Turken aan boord bevonden,

— De Britsche vloot, welke bestemd is, om in het begin der volgende maand naar de Noord Zee en de Oost Zee te vertrekken, en aan welker uitrusting voor zooveel de schepen niet reeds in werkelijke dienst zijn, met den meesten ijver gearbeid wordt, zal volgens eene in onze dagbladen voorkomende opgaaf, uit de volgende bodems bestaan:

Duke of Wellington 131, *Roijal George* 120, *St. Jean d' Acre* 101, *Princess Roijal* 91, *Cesar* 91, *Nile* 91, *James Watt* 91, *Cressij* 81, *Majesty* 80, *Blenheim* 60, *Hogue* 60, *Edinburgh* 58, *Ajax* 58, *Imperieuse* 51, *Eurijalus* 51, *Arrogant* 46, *Amphion* 34, *Dauntless* 33, *Tribune* 30, *Desperate* 8, st. (deze alle zijn schroefstoomschepen.) *Neptune* 120, *St. George* 120, *Prince Regent* 90, *Monarch* 84, *Boscawen* 70, *Cumberland* 70, *Pique* 40 st, (deze alle zijn zeilschepen). *Leopard* 18, *Magicienne* 16 en *Valorous* 16 (deze 3 zijn stoomschepen met schepraderen). Tien van deze oorlogsvaartuigen behooren tot het dusgenaamde Westersche eskader (onder bevel van den Sch. b. n. Corry, hetwelk van den Tag hier te lande verwacht wordt.

Bij de opgaaf van deze ontzagwekkende zeemagt die Groot-Brittannie eerlang nog zal kunnen ontwikkelen, doen de ministriële bladen, als een punt van groot belang opmerken, dat ook gezorgd is voor eene verbeterde administratie der zaken van het zeewezen.

De ambtenaar, die sedert eene reeks van jaren aan het hoofd van het geldelijk beheer van het departement van Marine stond, is door een jeugdiger beambte, wiens bekwaamheid hoogelijk geroemd wordt, vervangen.

Het stoomschip *Hecla*, dat opnemingen in de Noord en Oostzee doen moet, in verband met de operatien van de derwaarts bestemde vloot, is eergisteren te Portsmouth in zee gestoken. Op de Teems zal het nog officieren en loodsen aan boord nemen, en daarna zal het zijn togt langs de kust van Schotland voortzetten.

— De *Times* wijst met zelfvoldoening op de aanzienlijke zeemagt, welke Engeland binnen kort in de Zwarte en in de Oostzee zal ontwikkelen. Die in de Oostzee is, wat het getal betreft, voor het minst het dubbele van die, welke vroeger de grootste zeeslagen hebben gewonnen. Die berekening zou echter niet zeer naauwkeurig de waarheid aanduiden. Immers elk der aangewezen schepen heeft tegenwoordig eene kracht, die, vergeleken met schepen van dezelfde soort, nu eene halve eeuw geleden, het dubbele beloopt. Elk stuk geschut heeft meer kracht, dan twee vroegere stukken. Bij eene der grootste overwinningen van Nelson, had hij 11 schepen met 938 stukken geschut onder zijn bevel. De 15 linieschepen, naar de Oostzee, tellen er 1431, de schroefbooten 236, en de fregatten 343, te zamen 1810 stukken geschut, die elk, wat soort, aanleg en verbetering betreft, ontegenzeggelijk veel krachtiger zijn, dan de vroegere. De wetenschap heeft intusschen de zeemagt onafhankelijk gemaakt van wind en stroom. Van de 30 schepen, welke tot de nieuwe vloot zullen behooren, worden 23 door stoom gedreven, zoodat de voorname kracht van het smaldeel elk oogenblik op een bepaald punt kan worden gerigt en gebezigd. De zeelieden komen bij honderden tegelijk op. Alles werkt mede, dat men thans met den meesten spoed de schepen kan bemannen. De nieuwe aankomenden worden dadelijk door oude zeelieden onderwezen. De kustwachters vervullen volmaakt hunnen pligt. Detachementen artillerie te voet, worden ingescheept, om de artilleristen, te onderwijzen. Slechts 14 dagen geleden, heeft men de werving noodzakelijk geacht, en binnen weinige dagen zal men te Spithead eene vloot vereenigd zien, zooals men er vroeger nooit eene heeft kunnen beschouwen. Ook de maatregelen tot het overbrengen van de troepen naar Malta werd onafgebroken voortgezet. Eerst zullen de garden, daarna de linietroepen, van Engeland en Schotland, en vervolgens de infanterie van Ierland worden ingescheept. Ruiterij zal nog niet worden gezonden, maar eene keurbende van 500 man zal de legermagt vergezellen, om tot staf en begeleiding te dienen. Vóór den 10den Maart zullen al de krijgslieden vertrekken. Zaturdag a. s. zal de garde te Portsmouth reeds worden ingescheept. Men berekent het geheel getal manschappen voor Turkije bestemd, op 20,000 man met 40 stukken geschut. Lord Raglan is bevelhebber van het hulpleger. Hij zal in de eerste dagen der volgende maand vertrekken. Hoezeer Engeland met de groote militaire magt der mogendheden van het vaste land niet kan wedijveren, zal het de overwinning trachten te behalen door eene goede krijgstucht, door eene goede keuze der officieren, en door den onverschrokken moed der krijgslieden. Het bevel over de brigade zal door jonge colonels worden gevoerd. De grootste werkzaamheid heerscht te Southampton en te Woolwich. Den 14den dezer heeft een bataillon der garde, onder het gejuich der volksmenigte, Londen verlaten, ten einde te Southampton scheep te gaan.

— Uit Frankrijk deelt men insgelijks vele bijzonderheden mede ten aanzien van de aldaar plaats hebbende krijgstoerustingen. Den 18 dezer zou te Toulon het eerste deel der troepen worden ingescheept. Voor zoover bekend is, is de bevelhebber over het expeditionnaire leger nog niet benoemd. Bij gebrek van genoegzame paarden zouden die van de marechaussée voorloopig gebruikt worden. De kantonnementen voor de troepen zijn bepaald, de leveringen met de aannemers gesloten, de stoombooten tot vervoer der troepen aangewezen. De krijgslieden worden reeds meermalen geoefend, de meeste regementen, die naar Turkije vertrekken, zijn in Afrika geweest, officieren en onderofficieren kennen dus de moeijelijkheden van den krijg en hebben die daar weten te boven te komen. De krijgslieden hebben in Algiers geleerd vermoeijenissen te ondergaan, zich ontberingen te getroosten, onafgebroken togten te doen en zich aan het heete klimaat te gewennen. Geen oorlog in Europa kan hen aan zwaarder beproevingen blootstellen. In een bijzonder schrijven uit Parijs, waarin deze bijzonderheden en herinneringen voorkomen, wordt echter de wensch geuit, dat Frankrijk en Engeland, vóór dat hunne krijgslieden in beweging gesteld worden, van den Sultan de uitvoering van al zijne edelmoedige beloften zullen trachten te verkrijgen. De vaandels der twee groote beschaafde Staten moeten in hunne banen medebrengen de gelijkstelling der christenen met de Muzelmannen. De tegenwoordigheid der Franschen in Turkije is onmogelijk dan onder voorwaarde dat zij het zinnebeeld is van vrijmaking. De opofferingen welke de verbonden mogendheden bij herhaling tot behoud van Turkije moeten doen, geven het regt, om hoog en krachtig tegen den Sultan te spreken. Europa heeft er behoefte aan [illegible] bewegingen een einde nemen. Het [illegible] Turkije is er altijd de oorzaak of [illegible] Dit doet dan ook telkens de [illegible] digen. Vrijmaking der christenen [illegible] eenstemming der beschaafde [illegible] van lasten, gelijkheid voor de [illegible] het aanstaande moet bestaan [illegible] hunne edele tusschenvertreden [illegible] belemmerd door aarzeling [illegible] Porte ten aanzien van die of [illegible]

[illegible] verzekering van het Oostenrijksche [illegible] zich de Weener-conferentie aan de [illegible] groote mogendheden, nog niet ontbonden.

Binnenland.

's Gravenhage, 16 Februarij.

LONDEN, Woensdag 15 Febr. De *Times* zegt in zijn hoofdartikel van heden, dat het hoogst moeijelijk is om de juiste bedoeling van den brief te vatten, door keizer Napoleon aan den Czar geschreven. De *Times* houdt zich overtuigd, dat noch de koningin van Engeland, noch haar kabinet eenig buitenlandsch regent gemagtigd kan hebben, om zulk een zonderling gebruik te maken van eene Hare Majesteit toegeschreven goedkeuring van een plan, dat nog zoo onvolkomen omschreven is. Alles te zamen genomen, beschouwt de *Times* de geheele mededeeling als hoogst zonderling, en verwacht er geen het minst wezenlijk resultaat van. Het blad beschouwt het intusschen als mogelijk, dat zij in verband kan staan en beoordeeld zal moeten worden met verschillende andere gebeurtenissen, welligt in den loop dezer week voorvallende, om keizer Nicolaas te overtuigen van zijn buitengewonen en gevaarlijken toestand.

Z. M. heeft tot burgemeester der gemeente Winschoten benoemd den heer G. A. Venema, arrondissements-ijker van maten en gewigten aldaar.

Z. M. heeft in de tweede afdeeling van het vijfde schooldistrict der provincie Groningen, bij continuatie, tot schoolopziener benoemd den heer Mr. G. Diephuis.

Z. M. heeft aan den gewezen bewaarder der eerste klasse in de gevangenissen te Rotterdam, D. van der Hoeven, verleend een pensioen ten laste van den Staat van f 153 's jaars.

• Nopens den loop der werkzaamheden van de kamer verneemt men de volgende bijzonderheden:

Gedurende deze week zullen de afdeelingen van de Tweede Kamer zich bezig houden met het onderzoek van de ontwerpen van minder gewigt of van kleinen omvang. Aanstaanden Maandag zullen zij aanvangen met in overweging te nemen het ontwerp nopens het reglement van beheer in Nederl. Indie. Zij zullen dan achtervolgens de gewigtige ontwerpen, die aan de kamer zijn ingediend, onderzoeken. In dien tusschentijd zal de Regering gelegenheid hebben, te antwoorden op de bedenkingen, waartoe de eerst onderzochte kleine ontwerpen mogten aanleiding geven. Na afloop van het onderzoek over de gewigtige ontwerpen, zullen de openbare beraadslagingen over de eerst onderzochte ontwerpen aanvangen, alsmede over het ontwerp nopens de inkwartieringen en andere voordragten, die ter afdoening mogten gereed zijn. Men vleit zich, dat daartoe behoort het ontwerp tot herstel van het Ned. Indisch muntwezen. Na afloop dier beraadslagingen zal de Paasch-vacantie invallen. De Regering zal dan den tijd gehad hebben, te antwoorden op de bedenkingen, welke op de laatst onderzochte gewigtige wetsontwerpen mogten zijn gemaakt, zoodat de Kamer dan, na de Paasch-vacantie, voornemens is over de bedoelde ontwerpen achtervolgens te beraadslagen. Dit moet, naar wij vernemen, het vastgestelde plan van den loop der werkzaamheden zijn, dat zonder buitengewone omstandigheden of verhindering, door de Kamer zal worden gevolgd.

• De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden onderzocht de ontwerpen van wet tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1853, wegens de wees- en momboir-kamers, de pensioenen der leden van het hoog militair-geregtshof en tot opheffing der paardenposterij.

• Gisteren is bij gelegenheid van den naamdag van H. M. de Koningin-Moeder, eene plegtige dienst in HD. Kapel gehouden. Tot deelneming aan die plegtigheid waren ook herwaarts gekomen de officieren van de Russische korvet, die te Vlissingen voor anker ligt.

• Z. K. H. prins Frederik heeft heden in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. don F. Bourman, nieuw benoemd Minister van H. M. de Koningin van Spanje bij het Nederl. Hof.

• Z. Exc. de graaf van Köningsmarck, minister van Z. M. den koning van Pruissen bij het Nederl. Hof, zal aanstaanden Zaturdag een groot diplomatiek diner geven.

• De kapitein-kommandant van de Russische korvet *Navarino*, P. Istomine, en bijhebbende officieren, zijn naar Vlissingen teruggekeerd. Men verzekert dat genoemde korvet in zoodanigen staat verkeert, dat zij de reis naar Rusland niet zal kunnen ondernemen, zoodat zij zou worden afgetakeld en de manschap met andere scheepsgelegenheid naar Rusland zou vertrekken.

De *Staats-Courant* van heden bevat een overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de maand Januarij, in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de maand Jan. van 1853. Daaruit blijkt, dat de directe belastingen hebben opgebragt f 702,540 98½ zijnde f 13,716.94½ *meer* dan in 1853 en f 869,214.71½ *minder* dan de raming: de in- en uitgaande regten en scheepvaartregten f 161.621.53½, zijnde f 80.211.84 *meer* dan in 1853 en f 232.350 41½ *minder* dan de raming; de accijnsen f 2,127,991.62½, zijnde f 63,754.13½ *minder* dan in 1853 en f 493,050.05½ *meer* dan de raming; de waarborg- en belasting der gouden en zilveren werken f 11.847.01, zijnde f 979.76½ *minder* dan in 1853 en f 3,486.32 *minder* dan de raming; de indirecte belastingen f 893,605.25¼, zijnde f 112,120.21 *meer* dan in 1853 en f 105,855.25¼ *meer* dan de raming; de posterijen f 139,215.89½, zijnde f 6,370.46½ *meer* dan in 1853 en f 26,715.89½ *meer* dan de raming; en de Staats-loterij f 148.00, zijnde f 13.50 *minder* dan in 1853 en f 33,185.33 *minder* dan de raming.

Het totaal der opbrengsten in de maand Januarij 1854 bedroeg f 4,036,970 30½, of f 20.792.08 *minder* dan in de maand Januarij 1853 en f 512,615,27½ *minder* dan de raming.

De Minister van Buitenlandsche Zaken en ad interim Minister van Finantien, gelezen hebbende eene missive van den heer adviseur voor scheikundige zaken, dienende van berigt op de missives van twee heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen enz., betrekkelijk de toepassing van het tarief op de zoogenaamde Revalenta Arabica; overwegende, dat evengemeld artikel bestaat uit een mengsel van linzenmeel, boonenmeel en maïsmeel, heeft bij resolutie van 10 Februarij, n°. 11, den heeren arrondissements-directeurs te kennen gegeven, dat, voor zooveel de toepassing van het tarief van regten betreft, de Revalenta Arabica moet worden gerangschikt onder de rubriek: brood, beschuit en meel van alle graansoorten.

Van regeringswege zijn ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken verzonden; 1°. jaarberigt wegens den handel van Hamburg, en 2°. berigt wegens den handel en de scheepvaart van Lübeck; beide over 1853. Daarbij is gevoegd, voor zoover het aantal beschikbare exemplaren toelaat, een tabellarisch overzigt van den invoer in laatstgenoemde haven mede gedurende 1853.

Het *Handelsblad* deelt een uittreksel mede van eenen brief uit Sydney, dat aan dat blad is medegedeeld door een geacht Amsterdamsch handelshuis, waaruit op nieuw de noodzakelijkheid blijkt eener spoedige aanstelling van bevoegde autoriteiten ter waarneming der Nederlandsche belangen in Australie. Men leest in dien brief, onder dagteekening van 25 Nov. ll.:

« Van mijne equipage, bestaande uit 26 man, zijn er 8, door gouddorst gedreven, weggeloopen; indien er nog verdere desertie plaats vindt, zal het mij onmogelijk zijn, met het resterende deel te vertrekken, daar er zelfs tot 14 p. St., f 168 per maand en na lang wachten, geen matrozen te vinden zijn. Behalve de door mij geaccordeerde gelden, heb ik aan de mij resterende manschappen eene aanzienlijke som gelds beloofd en hoop hierdoor verdere desertie te voorkomen.

« Van de hier liggende Hollandsche schepen is het mijne nog een van de gelukkigste. Het gezag over ons volk ontbreekt hier geheel en al: niettegenstaande het aanbod van 10 P. St., f 120 per hoofd, als premie, om de weggeloopen manschappen op te sporen, uitgeloofd, hebben wij van de politie niet den minsten bijstand; maar krijgen tot antwoord, als wij hare hulp inroepen: « *We don 't do anything for a Dutchman.* (Wij doen niets voor een Hollander.) En klaagt men bij den gouverneur of bij de kooplieden hier ter stede, dan is ook hun antwoord bovenstaande woorden, met bijvoeging van: « hier is geen Hollandsche consul. »

Uit het verslag, door commissarissen van het Matrozen-Instituut te Amsterdam over het tijdvak van Sept. 1852 tot Sept. 1853 uitgebragt, blijkt, dat 116 jongelingen binnen dat jaar door onderscheidene reederijen op 85 schepen zijn geplaatst. Gedurende dien tijd zijn 28 jongelingen afgevoerd, als 13 eervol ontslagen, 5 ontslagen wegens physieke ongeschiktheid, 3 wegens wangedrag, 3 zijn gedeserteerd, 1 is overleden en 3 zijn verongelukt. Sedert de oprigting van het Instituut zijn 228 jongelieden aangenomen, waarvan 68 weder zijn afgevoerd. De Commissarissen hebben van verreweg de meeste jongelingen gunstige getuigenis ontvangen.

Naar men verneemt, zullen er binnen kort en wel waarschijnlijk tegen 19 dezer, eenige promotien bij het leger plaats grijpen, o. a. zou de kolonel van Geen tot generaal-majoor en de luit. kolonel Anemaet tot kolonel benoemd worden.

De gemeenteraad van Oud-Beijerland heeft den 14 dezer besloten de kermis *niet* af te schaffen.

∗ **Gouda**, 16 Febr. Het heeft Z. M. dezer dagen behaagd, het beschermheerschap der afdeeling Gouda en omstreken, van het Metalen Kruis aan te nemen.

×× **Hoogeveen**, 14 Febr. Het declamatorium met muzijk, alhier gegeven ten behoeve der armen door de leden van het genootschap « Oefening kweekt Kennis » heeft de niet onaanzienlijke som van f 112.67 opgebragt. Dit geld zal bij de op nieuw zoo streng ingevallen vorst zeer te stade komen, door de gelden door het armen-patronaat bijeen gebragt ten beloope van f 1360 reeds uitgegeven zijn, en de nood der arbeidende klasse nijpender dan ooit is.

† **Hardenberg**, 14 Febr. Wederom werden de directrices der loterij voor de behoeftigen alhier, gisteren verrast met een fraai en kostbaar geschenk voor gemelde loterij, en wel van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden. Dit geschenk bestaat uit twee net bewerkte met goud geëmailleerde porceleinen moderateur-lampen.

222ste Nederlandsche Staats-Loterij.

4e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomene hooge prijzen:

N°. 7450. 11653 f 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 16 Februarij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld	2½	59 3/16 5/8			
Dito Certificat.	3	72	*Hope* 1798/1816	5	100¼ 5/8
Dito dito	4	88¾ 9 8⅞	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	91
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	88⅞
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	83
Belgie.			Dito *Stieglitz.*	4	82⅛
Certificaten.	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild.*	2½		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien.	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18 11/16 13/16 ¾	Obligatien	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	35¾ 13/16			
Bew. Sp. Com.		4 3/16 ⅛	Metalliek	5	64¾ 5⅞
Amort. Schuld.		4 1/16	Dito bet. Amst.	5	82½ ⅞ ⅞
Portugal.			Dito letter B	5	82½ ⅞ ⅞
Londen nieuwe.	5	34 3/16 ⅛	Dito 1847	2½	33½ ¾
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	33½ ¾

Braz, bij Roths. p. s. 500 5 pct. 93½; Mexic., te Londen 3 pct. 23 13/16, 4, 4; dito Onb. 23 13/16, 4, 4; Gren. Onb. 17 11/16, 13/16; Peru 4½ pct. 61⅝, 2.

Onder de indruk der lagere afkomende koersen der buitenlandsche beurzen en ongunstige berigten was onze fondsenmarkt zeer gedrukt en werden alle fondsen tot aanzienlijk lagere prijzen afgegeven.

FRANKFORT, Woensdag 15 Febr. Metal. 5 pct. 68; Spanje binn. 3 pct. 35⅝; dito 1 pct. 18 13/16; Wissel op Amst. 3/m 100¼; dito op Lond. 117½; dito op Parijs 9

LONDEN, Woensdag 15 Februarij. Consols op tijd 91⅞, 91¼; Mexico N. 3 pct. 25⅜; 25; Peru N. 4½ pct. 66; Venez. 3½ pct. 28; Grenada Uitg. 6⅞, 6¾; Spanje 1 pct. 19¼, 19⅛; Certificaten 4; Russen 4½ pct 90, 90; dito 5 pct. 105, 105; Holl. 2½ pct. 61¼, 91; dito 4 pct. 92, 92; Sardinie 5 pct. 85.

PARIJS, Woensdag 15 Februarij. Fr 4½ pct. ex c. 97.60; dito 3 pct. op t. 68.35; Sp. Binn. 3 pct. 35⅝; dito 1 pct. 18⅝; Belgie 4½ pct. 90¼; Russen 4½ pct. 86½; N. Metal. 80½.

WEENEN, Woensdag 15 Februarij. Metall. 1852 5 pct. 89¼; dito Lett. B 113; N. Bankactien 1295; Lomb. B. Ac. 99¾; Zilver 27¾; Wiss. Lond. 12.36; Parijs 151.

Advertentiën.

KATOENEN PARAPLUIES,

in verschillende grootten en kwaliteiten, met houten en ijzeren stokken en fraaije soliede knoppen, zijn tegen billijke prijzen te bekomen in de

Kleine Bazar,

Veenestraat, 147.

(292)

Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS te Middelburg wordt uitgegeven:

ALBUM VAN BUITENLANDSCHE LETTERVRUCHTEN.

Den 15 van elke maand verschijnt van dit Tijdschrift eene aflevering van 4 à 6 vel druks, tegen abonnementsprijs van f 6 per jaar.

Het Album kan worden aangemerkt als eene verzameling van de beste stukken, door de buitenlandsche pers geleverd. Zoo wel van hetgeen in tijdschriften als afzonderlijk het licht ziet, wordt het belangrijkste opgenomen. Bijdragen tot de Land- en Volkenkunde behoorende, Reisbeschrijvingen, Schetsen uit het Volksleven, Tafereelen uit het leven van beroemde mannen, Plaatsbeschrijvingen en van tijd tot tijd Novellen en Verhalen zullen hoofdzakelijk den inhoud van dit Tijdschrift uitmaken. Men oordeele naar de volgende opgave over de belangrijkheid der reeds verschenen afleveringen:

Inhoud van de Eerste Aflevering.

Het Misverstand, door FERDINAND STOLLE. — De Kardinaal Mezzofanti. — Schetsen uit het leven in Londen, naar het Engelsch van C. M. SMITH, door C. M. MENSING. — Gouden bruiloft, door THEODOOR FONTANE. — Een blik op het leven van Columbus. — Sinope.

Inhoud van de Tweede Aflevering.

De Staatkunde van Lodewijk XIV. — Een bezoek in een paar fabrieken van Manchester en omstreken. — James Monmouth, door THEODOOR FONTANE. — Giraffenjagt in Kordofan. — De Noord-Amerikaansche expeditie naar Japan.

(29

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.